

Mutu: Muutos ja tulevaisuus

Osallisuus ja sosiaaliset suhteet

Elisa Poskiparta

11.10. 2017

Turun yliopisto
University of Turku

KiVa Koulu Suomessa

- Sopimus OKM:n ja TY:n välillä 2006
- Ohjelman kehittäminen ja vaikuttavuustutkimus 2007-2009
- Valtakunnallinen levittäminen 2009 -
- 2009-2011 kaikilla perusasteen kouluilla mahdollisuus maksutta rekisteröityä ohjelman käyttäjiksi
 - 2009: 1450 koulua
 - 2010: 2250 koulua
 - 2011: 2500 koulua mukaan lukien Ahvenmaa
 - 2016 vuosimaksu (50 – 400 €) rekisteröityneiden koulujen määrä hieman yli 900 koulua, 60 kuntalisenssiä

Onko tämä kiusaamista?

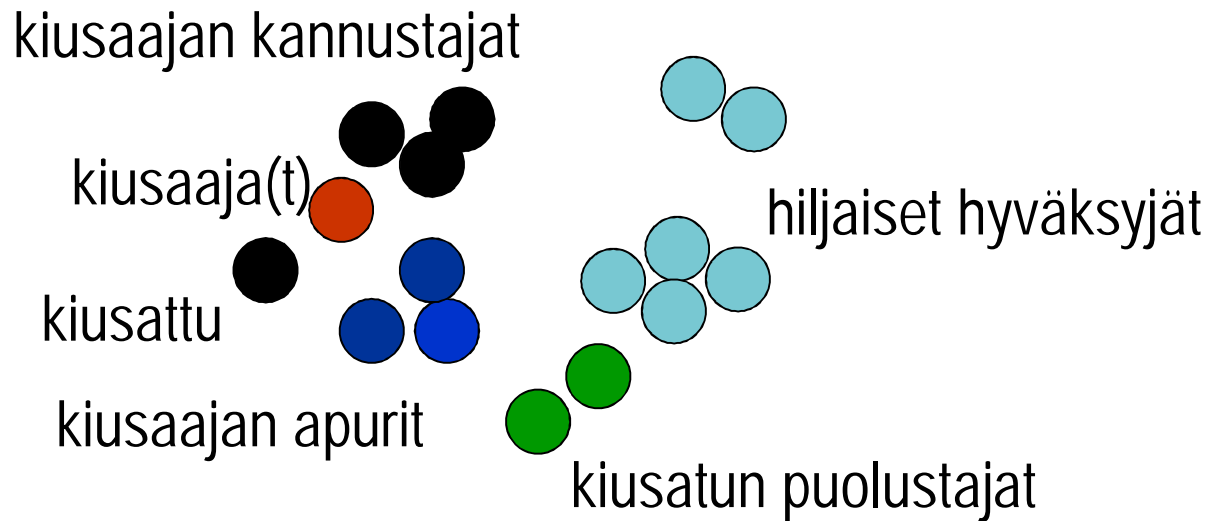
Mitä kiusaaminen on?

(Dan Olweus, 1999)

- Aggressiivista käyttäytymistä / pahan mielen, harmin tai haitan aiheuttamista, joka on
 - toistuvaa
 - tahallista
 - kohdistuu suhteellisen puolustuskyvyttömään lapseen tai nuoreen.

Ryhmän merkitys

- Kiusaamiseen liittyvät roolit (Salmivalli ym., 1996)
- Mitä muut oppilaat tekevät, kun jotakuta kiusataan?

Miksi kiusaaminen on niin sitkeä ongelma?

- Kiusaamisessa on usein kysymys VALLASTA
 - se voi olla tapa tavoitella ihailua, valtaa ja statusta ryhmässä...
 - ...ja yllättävän usein se toimii
 - kiusaajat koetaan ryhmässä suosituiksi (Caravita, DiBlasio & Salmivalli, 2009).
 - kiusaaminen auttaa ylläpitämään ja edelleen parantamaan statusta (Juvonen & Galvan, 2008).

Kiusaamisen välittömiä vaikutuksia tutkittu paljon

- E erityisen vahvasti kiusatuksi joutuminen on yhteydessä masentuneisuuteen

Miksi kiusatuksi joutuminen on niin traumaattista?

- Vertaisryhmä on lapselle ja nuorelle erittäin merkityksellinen ryhmä
- Kiusaaminen ei ole luokan muusta sosiaalisesta elämästä irrallinen asia, vaan
 - suhteellisen pysyvä suhde lasten / nuorten välillä
 - suhteellisen **pysyvä asema ryhmässä**

Kiusatuksi joutumisen vaikutuksia pidemmällä aikavälillä

- Pitkään jatkunut alakoulussa tapahtunut kiusatuksi joutuminen oli yhteydessä **posttraumaattisiin stressioireisiin** kahdeksannella luokalla (Idsoe, Cosmovici & Salmivalli, 2012)
- Peruskoulussa esiintynyt kiusatuksi joutuminen näkyy myöhemmin elämässä mm. **vaikeutena luottaa muihin ihmisiin** (Pörhölä, 2008)
- Kiusatuksi joutuminen 14-vuotiaana on yhteydessä 23-vuotiaana koettuun **masentuneisuuteen, huonoon itsetuntoon**, ja kielteiseen käsitykseen muista ihmisistä (Isaacs, Hodges, & Salmivalli, 2008)

Kiusaamisen lyhyt- ja pitkäkestoiset vaikutukset koko ryhmään

- Toisia kiusaavat oppilaat voivat oppia, että aggressio on tapa toimia ja keino saavuttaa omia päämääriä ihmissuhteissa.
 - riski rikolliseen toimintaan ja ongelmakäyttämiseen aikuisiällä kasvaa
- Oppilailla, jotka joutuvat kiusatuksi ja kiusaavat muita, on kaikkein eniten ongelmia.
- Myös kiusaamista sivusta seuraavat oppilaat voivat ahdistua kokemastaan.
- Kaikki oppilaat tarvitsevat turvallisen oppimisympäristön voidakseen hyvin koulussa ja kyetäkseen oppimaan uusia asioita!

KiVa Koulu -ohjelman tavoitteet

Kiusaamisen...

ennaltaehkäiseminen

vähentäminen

seurausten minimointi

KiVa Koulu -ohjelma on opettajan työkalupakki!

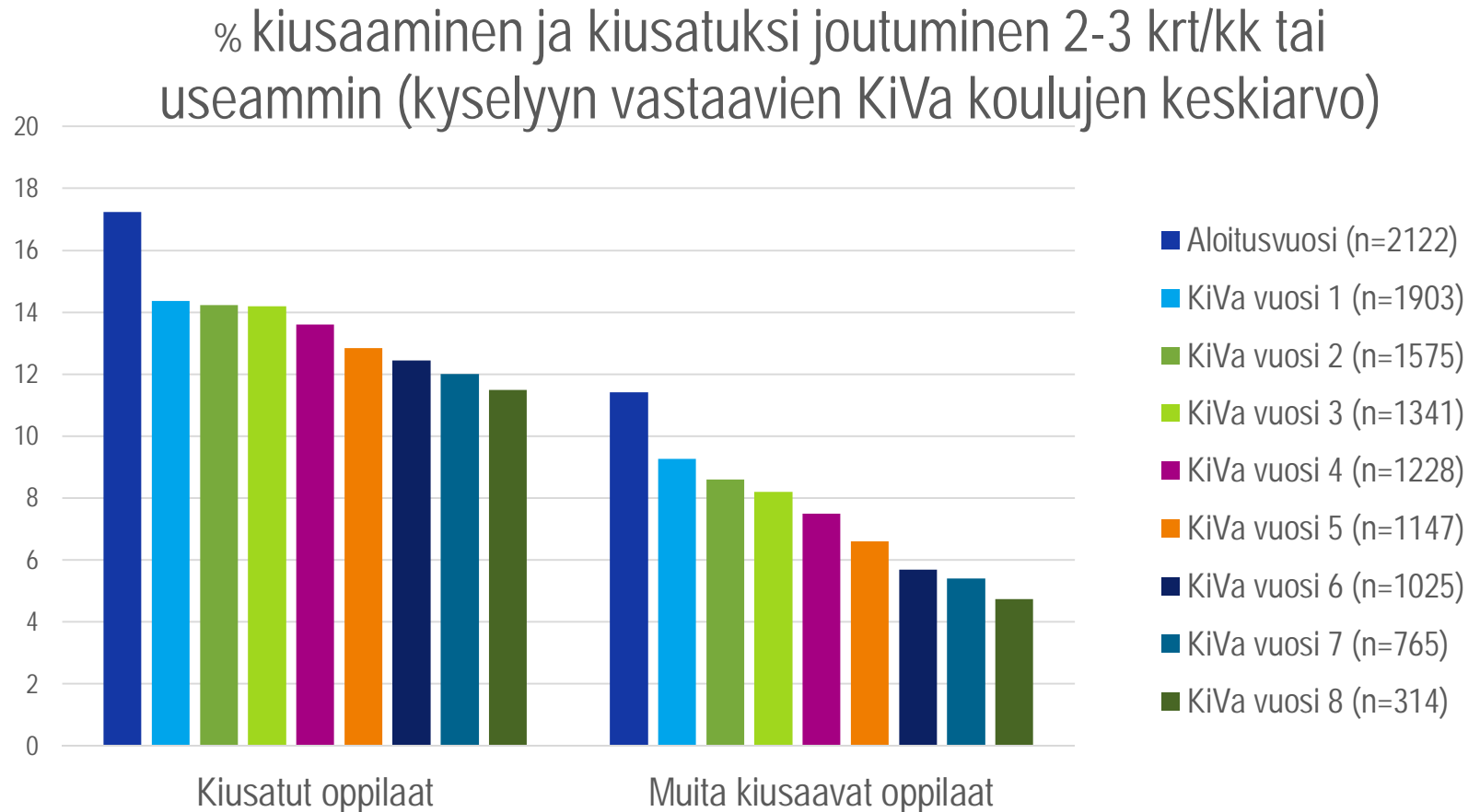

"Vasara ei auta, jos kukaan ei sitä käytä."

KiVa Koulu -ohjelma on syksystä 2009 lähtien ollut kaikkien suomalaisten perusopetusta tarjoavien koulujen saatavilla

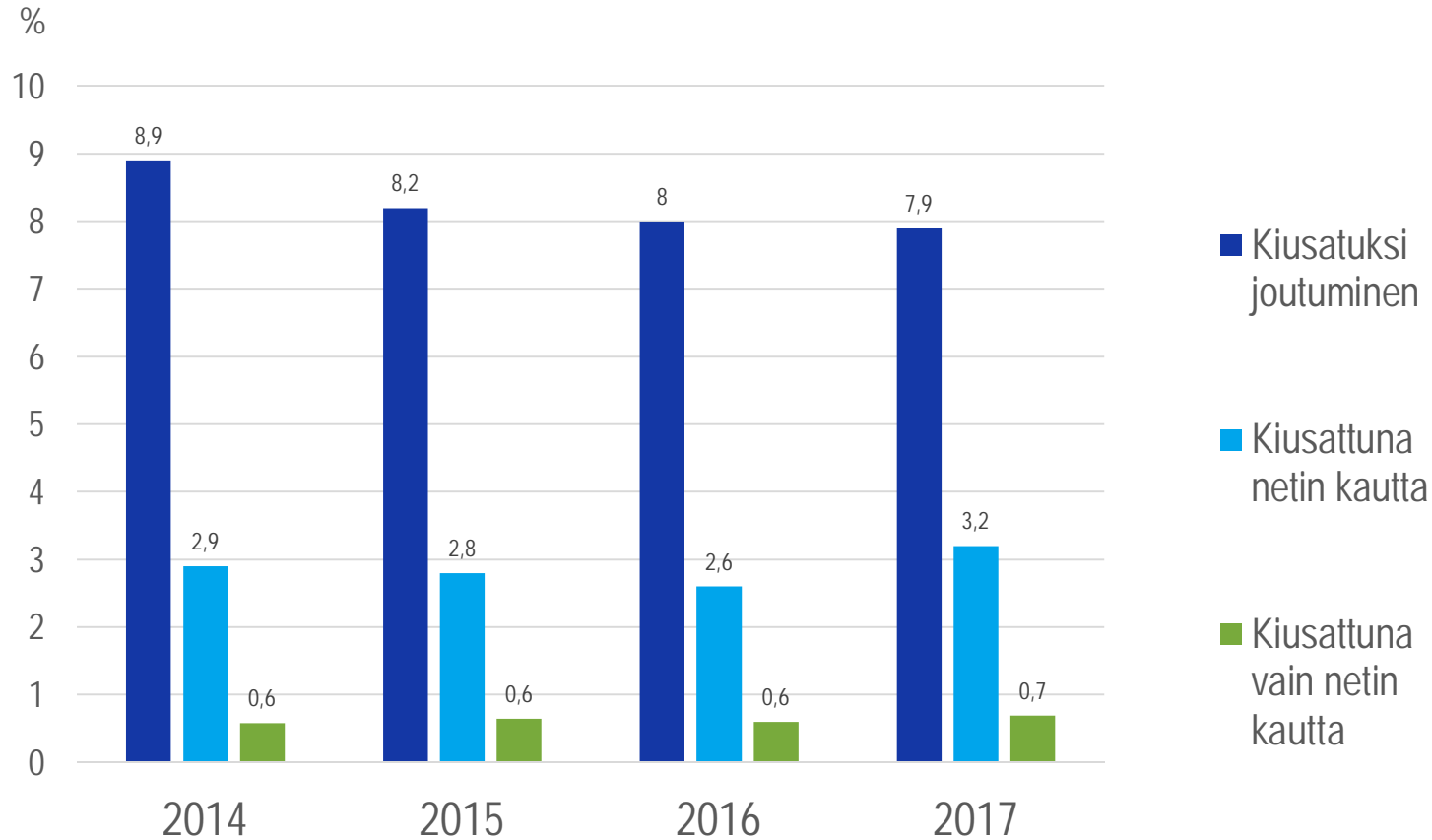

Kiusaamisen yleisyydestä valtakunnallista tietoa KiVa-ohjelmaa käyttävien osalta

Kiusaaminen ja nettikiusaaminen

80% netissä kiusatuista on myös muilla tavoilla kiusattuja

Yksikin kiusattu on liikaa!

Luokissa, joissa kiusattujen suhteellinen määrä vähenee, jäljelle jääneet kiusatut ovat yhä masentuneempia, ahdistuneempia, vähemmän pidettyjä ja kokevat, että heitä puolustetaan vähemmän kuin kiusatut luokissa, joissa kiusattujen määrä pysyy samana/lisääntyy (Garandeau et al., 2016)

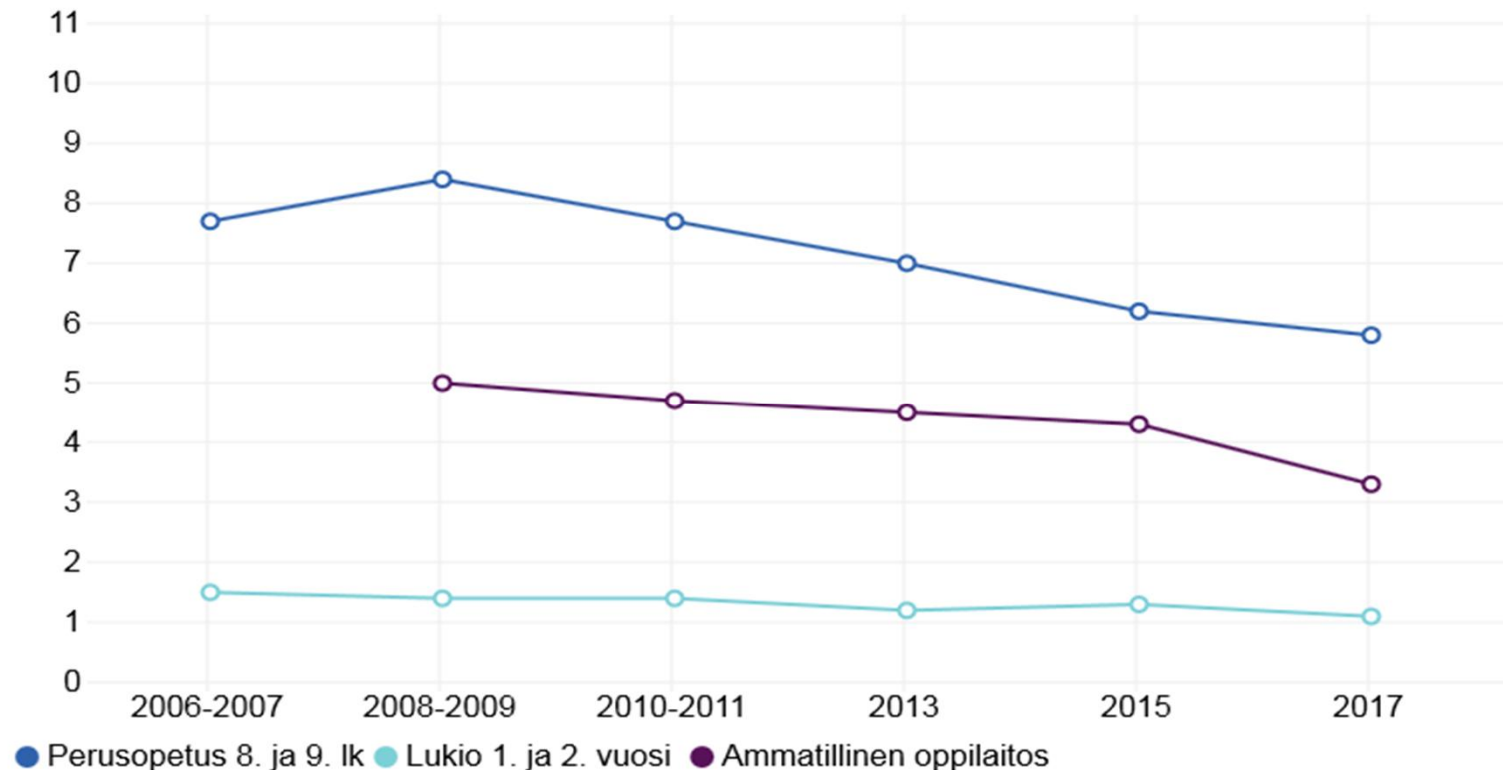

Toisen asteen opiskelijat

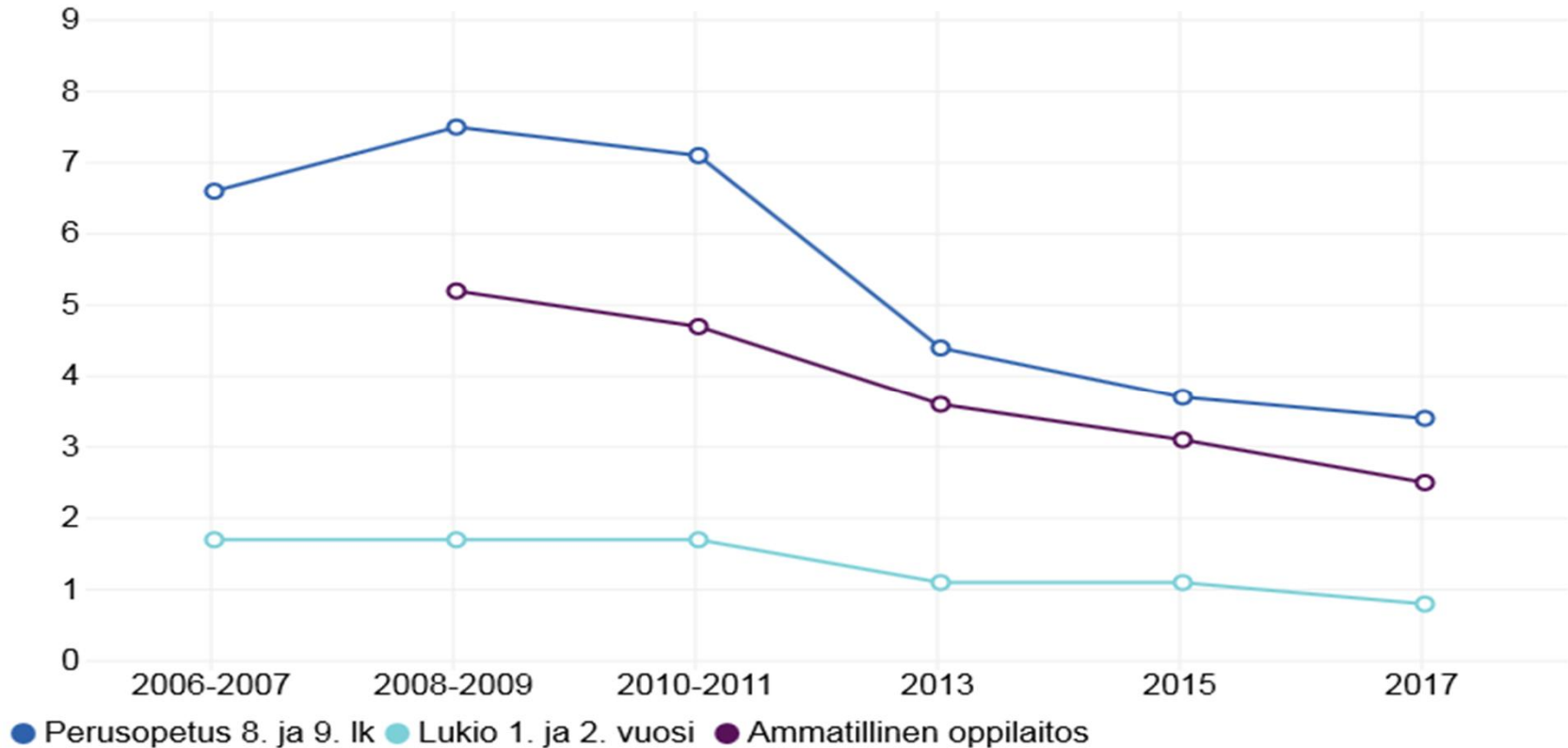

Turun yliopisto
University of Turku

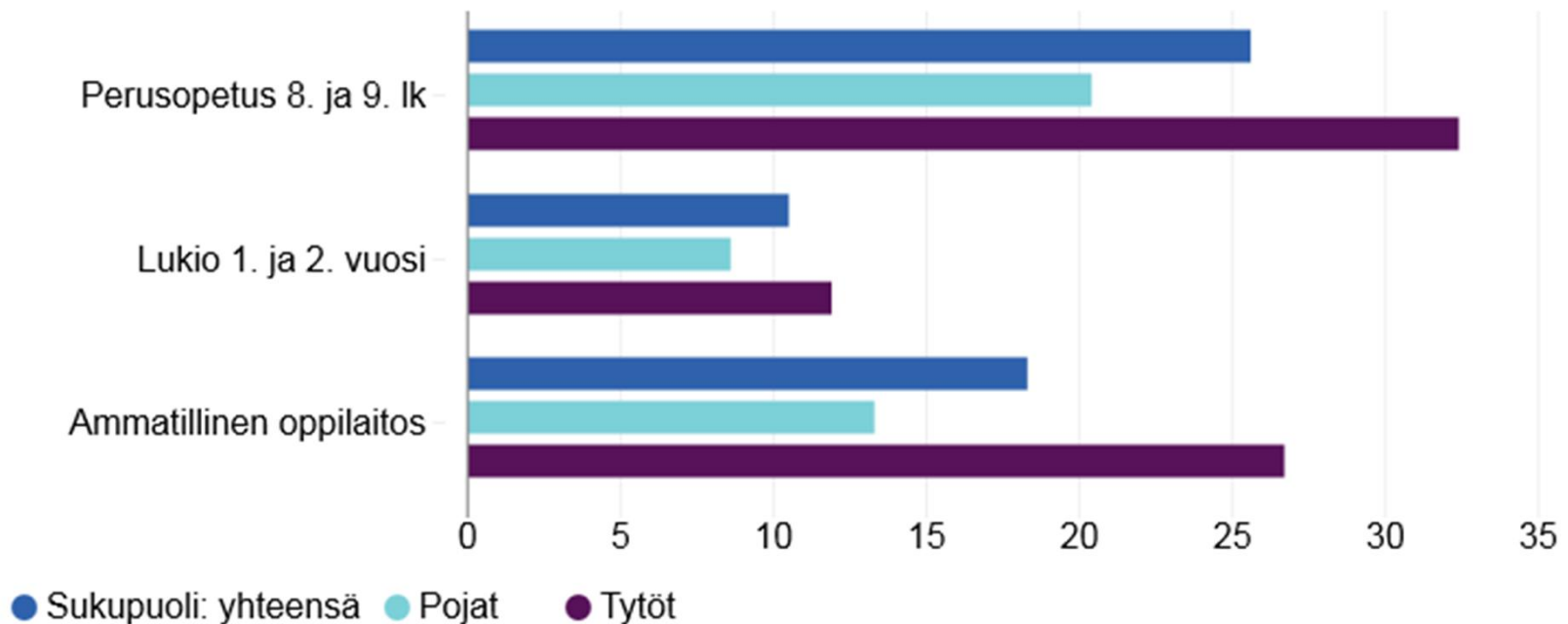
Kiusatuksi joutunut kerran viikossa tai useammin (KT)

Osallistunut koulukiusaamiseen kerran viikossa tai useammin (KT)

Kertonut koulussa tapahtuneesta kiusaamisesta koulun aikuiselle lukukauden aikana KT 2017

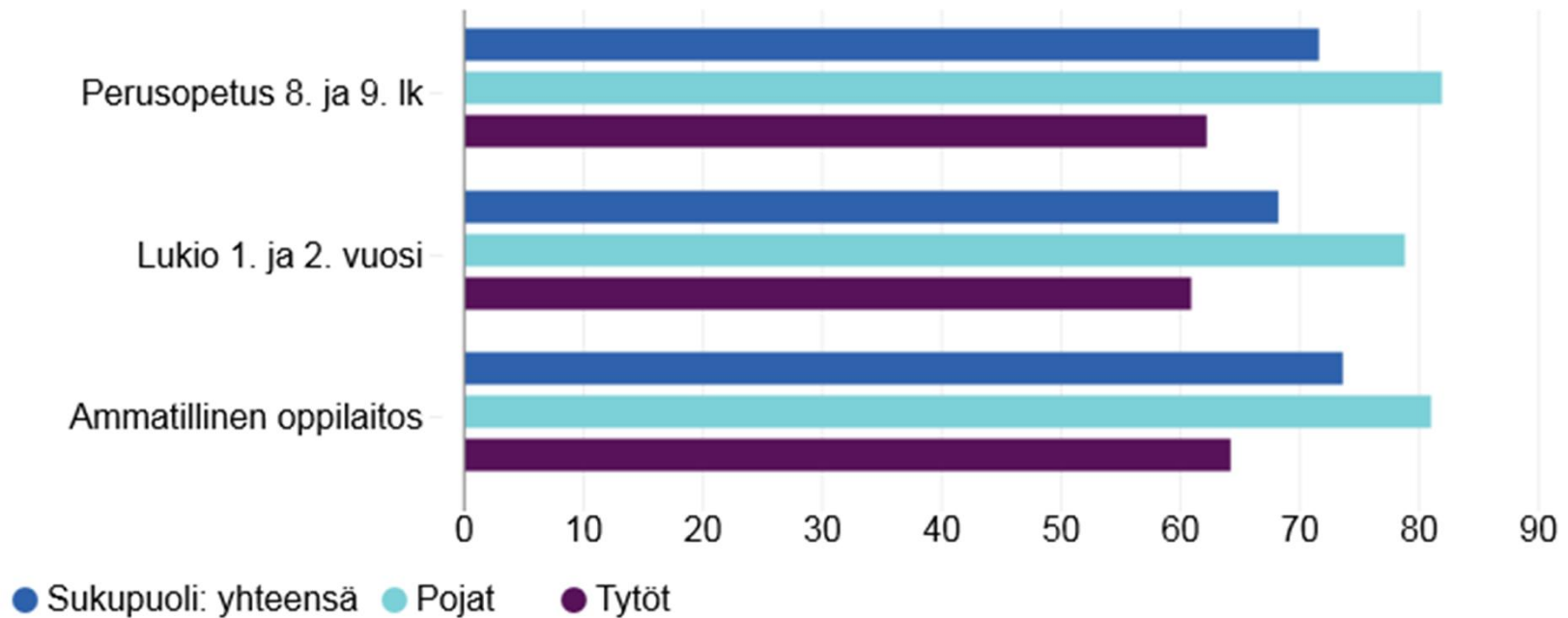
Syrjitty kiusaaminen viimeisen lukukauden aikana (KT 2017)

- Syrjivää kiusaamista - kiusattu ulkonäön, sukupuolen, ihonvärin tai kielen, vammaisuuden, perheen tai uskonnon vuoksi koulussa tai vapaa-ajalla - on kokenut
- 19% alaluokkalaisista
- 24% prosenttia yläluokkalaisista
- 11% prosenttia lukiolaisista
- 13 prosenttia ammattiin opiskelevista

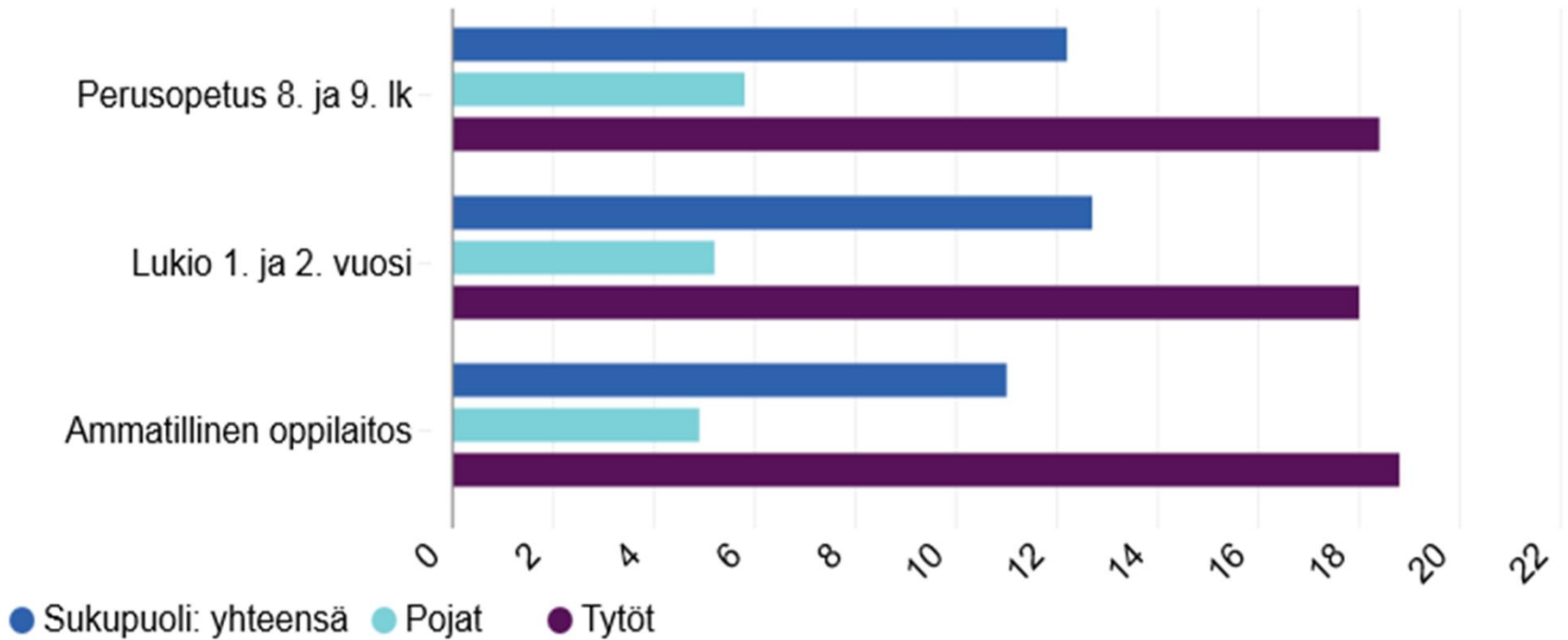

Kokee elämänsä olevan hyvin hallinnassa

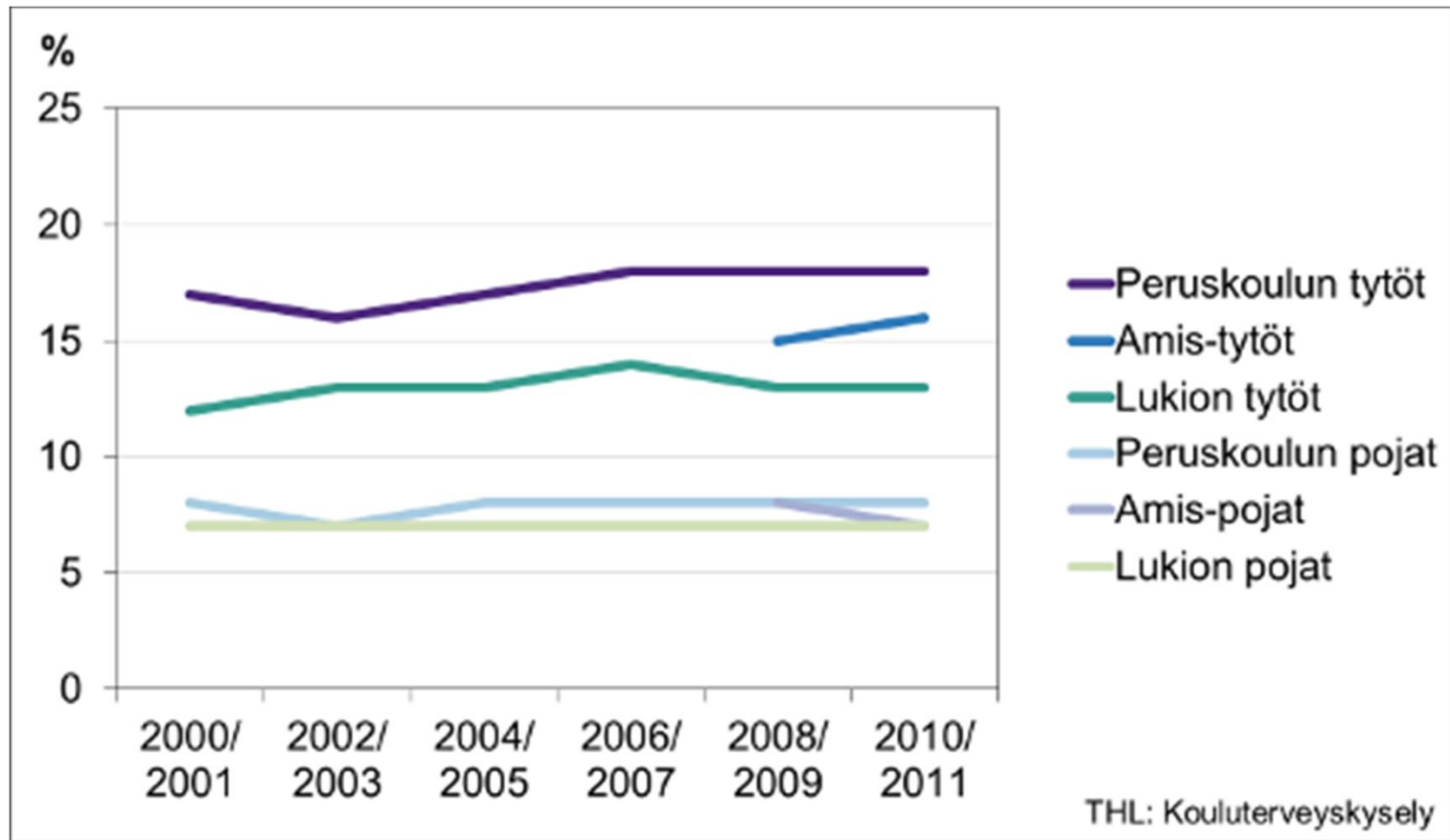
(KT 2017)

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus (KT 2017)

Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus (KT 2000 – 2011)

Onko sinulla vaikeuksia seuraavissa opiskeluun liittyvissä asioissa (KT 2017)

Tytöt kokevat, että heillä enemmän vaikeuksia:

- kirjoittamista, lukemista ja laskemista vaativissa tehtävissä
- kokeisiin valmistautumisessa
- läksyjen tekemisessä
- opetuksen seuraamisessa
- suullisessa esiintymisessä
- tunnilla vastaamisessa
- opiskelussa käytettävien laitteiden käytössä,

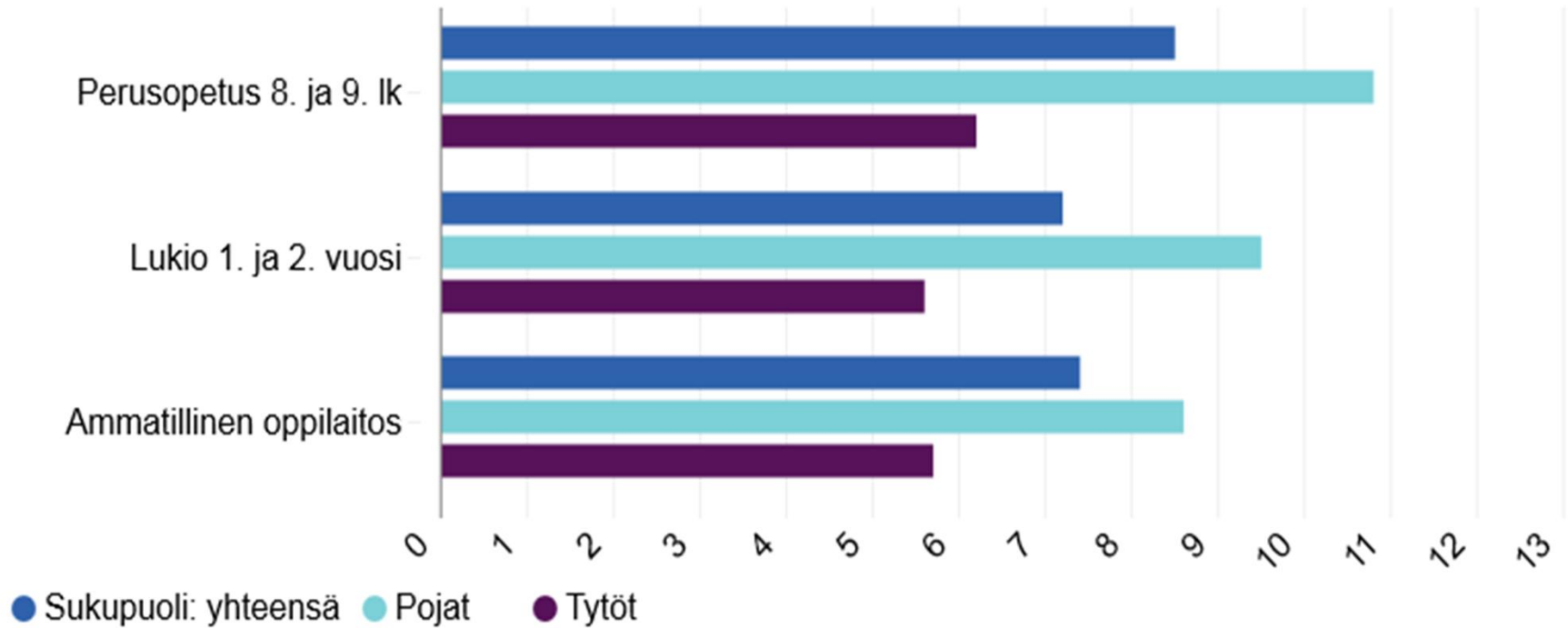

Kasvava riski

- Suomalaisilla toisen asteen oppilailla ilmenevän sosiaalisen fobian on todettu lisäävän riskiä joutua kiusatuksi. Mikäli oppilas on sekä masentunut että kärsii sosiaalisesta fobiasta, kasvaa kiusatuksi joutumisen riski merkittävästi (Ranta, Kaltiala-Heino, Pelkonen & Marttunen, 2009).

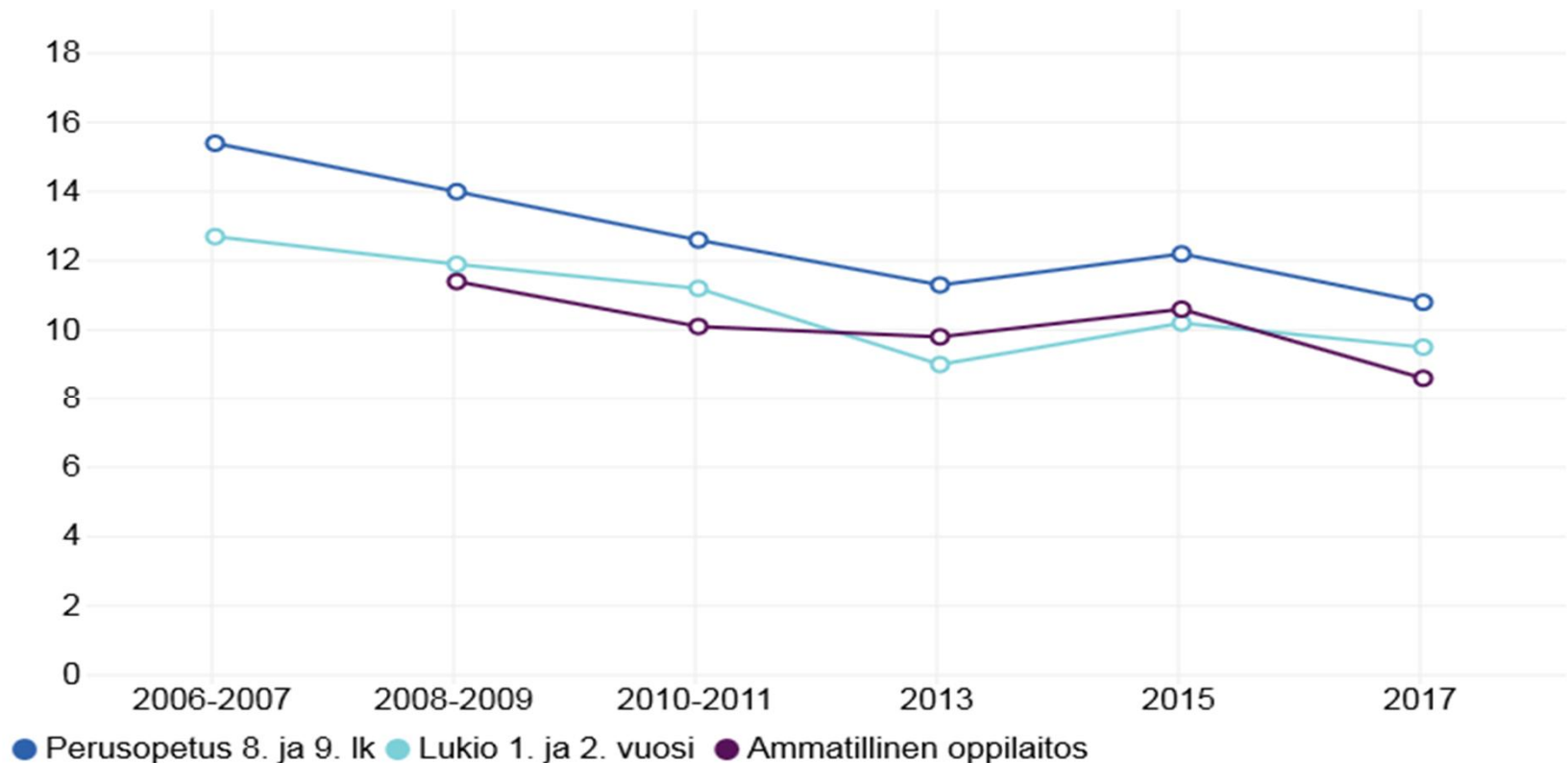

Ei yhtään läheistä ystävää % (KT 2017)

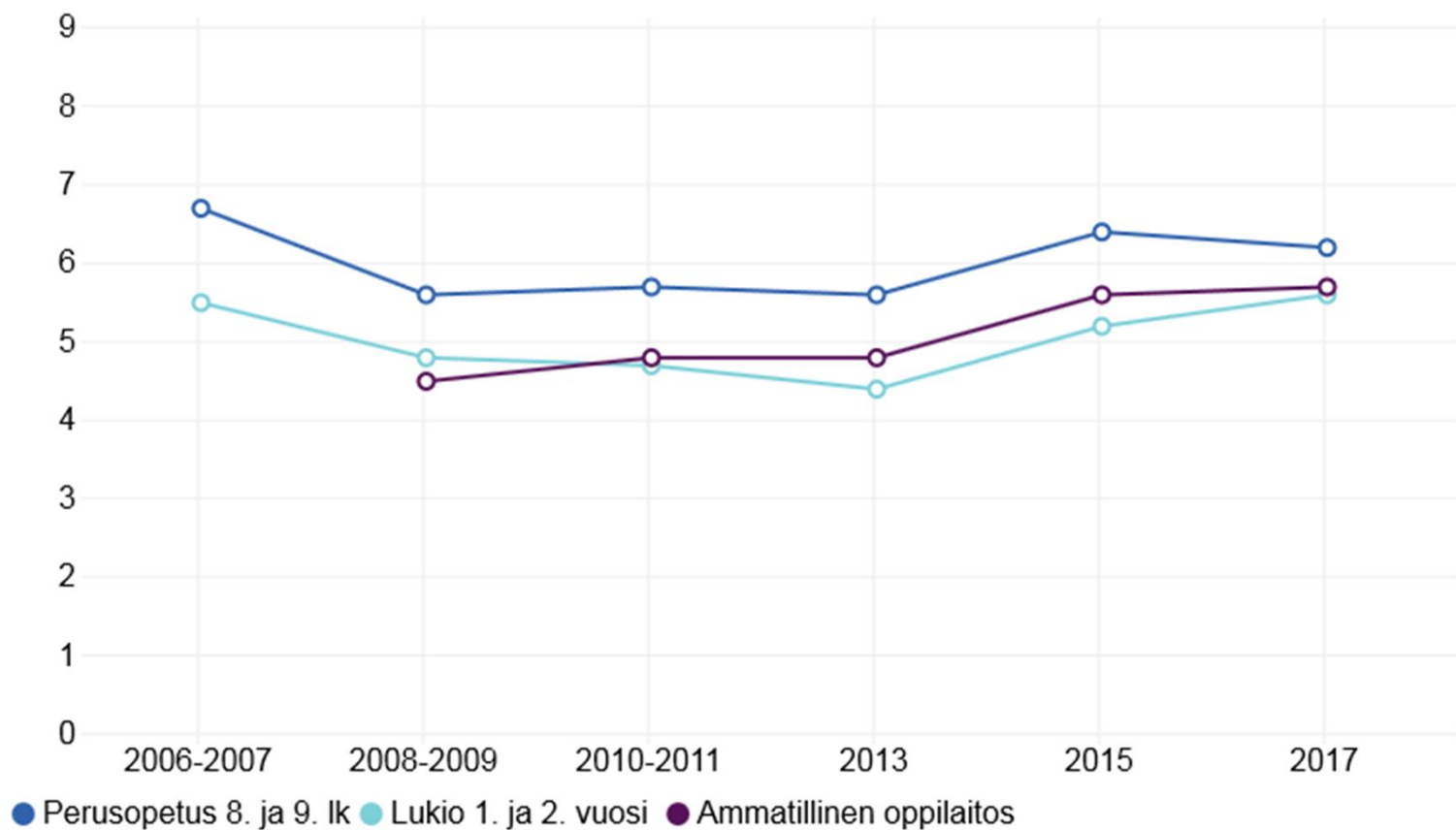

Ei yhtään läheistä ystävää, pojat

(KT 2006 -2017)

Ei yhtään läheistä ystävää, tytöt (KT 2006 2017)

Opintokamu – toimenpideohjelma opiskeluhyvinvoinnin edistämiseksi toisella asteella

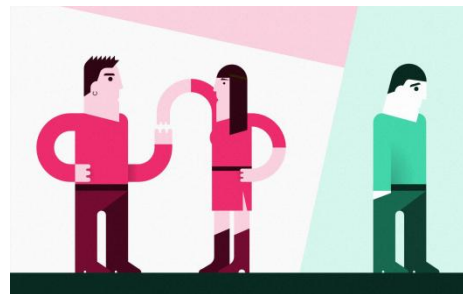
- OKM:n rahoittama hanke
- Toteutetaan Turun yliopistossa 2014–2018
 - Ohjelman kehittäminen (2014–2018)
 - Vaikuttavuustutkimus (2016–2018)
 - Levittäminen toisen asteen oppilaitoksiin (2018–)

Opintokamussa työskennellään kolmen teeman parissa

OPISKELU

SOSIAALISET SUHTEET

TUNTEET JA MIELI

1. Opintokamukurssi

1 kurssi (lukiot) / 2 osaamispistettä (ammattilliset opinnot)

- Löytyykö oma paikka porukoista?
- Miten tukea kaveria, jolla on vaikeaa?
- Jännittääkö esiintyminen?

- Sujuvatko opinnot?
- Miten jakaa aikaa opintojen ja vapaa-ajan kanssa?
- Innostutko uuden oppimisesta?

- Oletko onnellinen?
- Nukutko hyvin?
- Arvostatko itseäsi?

Oman kurssin rakentaminen ja suorittaminen

§ Opiskelija rekisteröityy kurssille omalla nimellään.

§ Opiskelija valitsee sisällöt omaan Opintokamu-kurssiinsa.

§ Opiskelija voi seurata suoritustaan omasta profiilista

§ Oppilaitosvastaava voi tarkistaa opiskelijan kurssin tilan (kesken/suoritettu)

PROFIILI | **KURSSI**

REKISTERÖIDY KURSSILLE

Rakenna täällä oma Opintokamu-kurssi. Syötä nimesi ja valitse kustakin teemasta ne aiheet, jotka haluat suorittaa ja siirrä ne oikeanpuoleisiin Oma Opintokamu-kurssi laatikoihin. Kustakin teemasta tulee valita tietty määrä aiheita. Valintoja voit halutessasi muuttaa myöhemmin.

Etunimi
Kamu

Sukunimi
Opiskelija

Opiskelu

Valitse 4 aiheita (raahaa oikealle)

Oppimisvaikeudet

Valitut kurssin aiheet

Taitavaksi oppijaksi
Tulevaisuutta pohtimassa
Opiskelumotivaatio
Tavoitteet ja ajanhallinta

Sosiaaliset suhteet

Valitse 7 aiheita (raahaa oikealle)

Minä toisten kanssa
Porukassakin voi kokea olevansa yksin

Valitut kurssin aiheet

Työskentelyä ryhmässä
Rakennetaan ryhmää
Jännittää?!
Havainnot ja tulkinnat ohjaavat meitä
Sosiaalista maailmaa rakentamassa
Auttaminen - helppoa vai vaikeaa?
Kukaan ei ansaitse joutua kiusatuksi

Tunteet ja mieli

Tunteet ja mieli -teeman voi suorittaa kahdella vaihtoehdoisella tavalla. Voit joko valita neljä teeman viidestä aiheesta raahaamalla aiheet oikeanpuoleiseen laatikkoon tai rastittaa TITA-kohdan. TITA on verkkokurssi, jossa samat aiheet käsitellään videoluennoilla. Lisäksi, TITA:ssa tehdään tehtäviä ja meditaatioharjoituksia.

TITA

Valitse 4 aiheita (raahaa oikealle)

Itsemystätunto

Valitut kurssin aiheet

Tunnetaidot
Stressi
Onnellisuus ja tasapaino
Mindfulness

Tunnistat omaan Opintokamu-kurssiisi kuuluvien aiheiden tehtävät niiden väristä. Värikköiset tehtävät kuuluvat omaan Opintokamu-kurssiisi. Ne kartuttavat siis kurssisuoritustasi, jota voit seurata omalta kurssisuoritusvultasi. Harmaalla pohjalla olevat tehtävät eivät sen sijaan kuulu omaan kurssivalintaasi. Voit tehdä näitäkin tehtäviä halutessasi, jolloin ne tallentuvat suoritetuiksi, mutta eivät kartuta kurssisuoritustasi

TALLENNA

2. Opintokamu-peli: keskustelun herättämiseksi

- Pelataan 3-5 hengen pienryhmässä
- Aikuinen ohjaa pelissä etenemistä ja purkaa pelaamisen jälkeen pelitapahtuman
- Välineenä tabletit/ pöytäkoneet/ kannettavat
- Simuloidaan opiskelijoiden arkielämän valintatilanteita, joihin opiskelijat miettivät ratkaisuja pienryhmissä ja koko luokan kanssa
- Materiaalina lyhyitä 3-4 episodin tarinoita, joiden aiheet samoja kuin kurssilla

1. Koulu, työt ja vapaa-aika

Ilari opiskelee ammattioppilaitoksessa ja työskentelee samalla urheiluvälinekaupassa. Hän on onnistunut sopimaan työvuorot tavalla, joka mahdollistaa täysipainoisen koulunkäynnin. Kotiin päästyään Ilari on usein äärimmäisen väsynyt. Ilari harrastaa salibandya ja käy viikonloppuisin lenkillä, mutta rankimpina viikkoina hän on alkanut jättää liikuntaharrastuksia väliin. Ilarin on usein vaikea saada unta. Aamuisin hänen on vaikea nousta ylös ja lähteä kouluun.

Mitä Ilarin kannattaa tehdä?

03:18

Valmiina olevat joukkueet 0 / 0

Miettiä, mistä oma väsymys johtuu.

● 100 / 10

Harkita töiden lopettamista.

● 100 / 10

Suorittaa tutkinto hitaammin, jotta voi käydä töissä.

● 100 / 10

Yrittää neuvotella vuorot vain viikonlopuille.

● 100 / 10

Nukkua aamuisin vähän pidempään, jos aamutunnit ovat vähemmän tärkeitä.

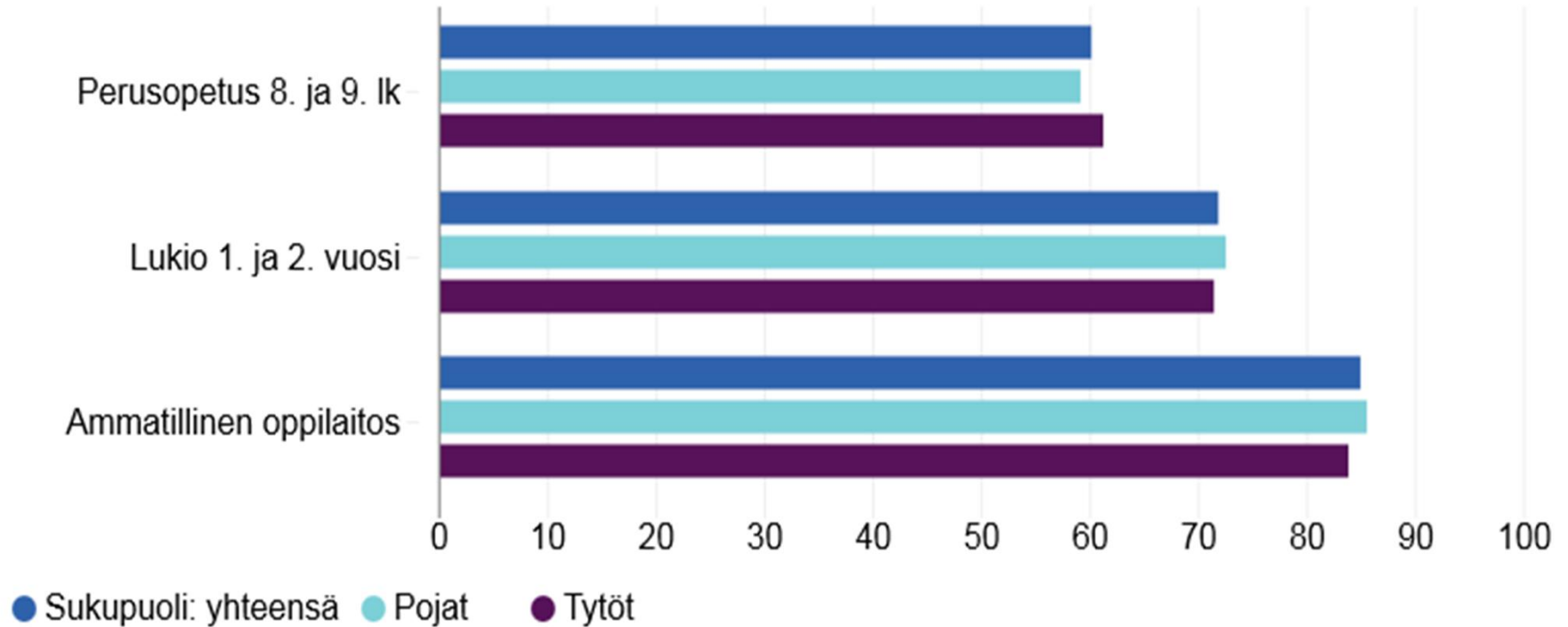
Työryhmä

- Elisa Poskiparta, PsT, vastuullinen johtaja
- Christina Salmivalli, PsT, vastuullinen johtaja
- Sanna Herkama, FT, erikoistutkija
- Mari Kontio, erikoistutkija(kesään 2017 asti)
- Sonja Kumlander, OTM, tohtorikoulutettava
- Oskari Lahtinen, PsM, tohtorikoulutettava
- Virpi Pöyhönen, PsT, erikoistutkija
- Miia Sainio, PsT, erikoistutkija
- Nils Sandman, erikoistutkija
- Tiina Turunen, PsM, erikoistutkija

Ohjausryhmä

- Soile Lehto (rehtori, TAI)
- Miia Lappalainen (psykologi, TAI)
- Kati Länsiö (kuraattori, TAI)
- Merja Berg (opinto-ohjaaja, TAI)
- Fia Heino (opiskelijapalvelupäällikkö, WinNova)
- Reetta Parvikko (psykologi, WinNova)
- Marja Jegorenkov (vararehtori, Helsingin Suomalainen Yhteiskoulu)
- Sirpa Vahtera (opinto-ohjaaja, Helsingin Suomalainen Yhteiskoulu)
- Johanna Levola-Lyytinen (rehtori, Turun Lyseon lukio)
- Mirva Jaakkola (erityisopettaja, Turun Lyseon lukio)
- Maisa Niemi (opiskelijaedustaja, Suomen Lukiolaisten liitto)
- Teemu Kokkonen (SAKKI RY:n edustaja)

Pitää koulunkäynnistä % (KT 2017)

Kuvaan on tallentunut yksi näkökulma onnellisuudesta. Eri puolella maailmaa onnellisuus näyttäytyy arjessa loppupeleissä hyvin samanlaisena. Onnellisuus syntyy pitkällä aikavälillä omaa hyvinvointia tukevasta, tasapainoisesta rutiinista.